

Post Office Box J, Gracie Station
New York, NY 10028
(212) 289-5488
(212) 996-6268 (Fax)

2019. április 17.

In memoriam Hámos László (1951-2019)

New York – A Magyar Emberi Jogok Alapítvány (HHRF) mély fájdalommal tudatja, hogy Hámos László hosszú és méltósággal viselt betegség után 2019. április 16-án elhunyt.

Hámos László 1976-ban társalapítója volt a Committee for Human Rights in Rumániának (Romániai Emberi Jogokért Bizottság, 1984-től *Magyar Emberi Jogok Alapítvány*), amelyet aztán 43 éven keresztül vezetett. Világos jövőképe és elkötelezettsége egy egész mozgalom hajtóereje volt, és alapjaiban formálta a HHRF-munkatársak és támogatók közösségét szerte a világon.

László 1951-ben született Párizsban, felvidéki és erdélyi magyar szülők gyermekeként. Gyermekkorát New York közelében, New Jerseyben töltötte. A massachusettsi Mount Hermon School elvégzése után a Pennsylvania Egyetem nemzetközi kapcsolatok szakán tanult. A Cravath, Swaine & Moore ügyvédi irodánál töltött időszak után saját, jogi kutatómunkával és tanácsadással foglalkozó vállalkozást indított, majd, jogi karrierjét feladva, minden idejét a HHRF-nek szentelte.

Ifjúságának éveit meghatározták a manhattani Yorkville negyed amerikai magyar szervezetei: a cserkészek, a Magyar Református Egyház, a Magyar Ház. Bár kimondhatatlanul büszke volt magyar örökségére, amerikai identitástudata hasonlóan erős volt. A '70-es években Románia – a keleti blokk kommunista országai közül egyedülként – az amerikai kormány által nyújtott Legnagyobb Vámkedvezmény haszonélvezője volt. Mint László sokszor elmesélte, ez amerikaiként mélységesen felháborította: hazája kormánya (“*A mi kormányunk!*”) szándékosan nem vett tudomást arról, hogy a Ceausescu-rezsim lábbal tiporta az emberi jogokat, és erőszakkal igyekezett beolvasztani az erdélyi magyar kisebbséget. 1976. május 8-án egy maroknyi amerikai magyarral együtt úgy döntött, hogy él állampolgári jogaival: tiltakozó akciót szerveztek a New York-i román konzulátus elé. Az ekkor létrejött rögtönzött bizottság később a Magyar Emberi Jogok Alapítvány (HHRF) néven lett ismert.

A fiatal önkéntesek alkalmi csoportosulásaként indult HHRF megváltoztatta az amerikai magyar szervezetek addigi működési modelljét. Ahelyett, hogy befelé vagy visszafelé tekintett volna, a HHRF a kettős nemzeti identitású amerikaiak erejére alapozott, és felismerte a lehetőséget abban, hogy egyszerű szavazóként is nyomást tudnak gyakorolni megválasztott képviselőikre és más döntéshozókra. Az akkori amerikai magyar csoportok között egyedülként, a HHRF az egyetemes emberi jogok szemszögéből vizsgálta a kisebbségi jogsértéseket, és ebből az erkölcsileg és jogilag is kikezdehetetlen irányból közelítve vette rá az amerikai politikusokat, hogy felemeljék szavukat a magyar kisebbségek érdekében. Hogy ezeket a jogsértéseket dokumentálja, az alapítvány kapcsolatot

tartott az erdélyi és felvidéki magyar földalatti mozgalmakkal, és első kézből származó híreket gyűjtött, fordított le és publikált, – egy olyan időszakban, amikor az internet még nem létezett, a fax újdonságnak számított, és a keleti blokk országokban tilos volt fénymásolót birtokolni.

A '80-as évek végén László mentora, a New Yorkban élő Teleki Béla felvette a kapcsolatot az anyai ágon magyar Hans-Heinrich Thyssen-Bornemisza báróval, ismertette vele az erdélyi magyarok helyzetét, és kérte, hogy segítse a HHRF érdekében végzett munkáját. Így Thyssen-Bornemisza báró a HHRF legfőbb támogatója lett, és haláláig az igazgatótanács tagja maradt.

László született vezető volt: munkatársaira lelkesítően hatott éleslátása, megoldásokat kereső hozzáállása, és szívből jövő törekvése, hogy a szükségét szenvedőkön segítsen, – nem egyszer a saját jólétének a kárára. A jogsértések dokumentálásában egyetlen cél vezérelte, amiből semmilyen körülmények között sem engedett: hogy kiemelkedő minőségű, letisztult szöveg szülessen. A minőséghez való ragaszkodása meghozta gyümölcsét. László vezetésével a HHRF cáfolhatatlan híreket szolgáltató, megbízható információs központtá fejlődött (“Egyetlen vagyunk a jó hírnevünk!”). Az évek során a szövetségesek olyan hálózatát építette ki az amerikai Kongresszusban és a külügyminisztériumban, mindkét politikai oldalon, amelynek tagjai hivatali minőségükben emeltek szót a vasfüggöny mögött élő, elnémított magyar kisebbségek érdekében.

László számtalan kötetet, állásfoglalást és tanulmányt írt és szerkesztett az emberi jogok témájában, és több mint 1000 oldalnyi írásos tanúvallomást nyújtott be összesen 27 kongresszusi bizottsági meghallgatás során. Előadásokat tartott a Cornell, Princeton, Yale és Columbia Egyetemeken, és tanácsadóként segítette a sajtó, más nemzetközi civil szervezetek, amerikai és nemzetközi kormányzati szervek munkáját.

1976 óta László hat amerikai elnökkel találkozott. Az 1994-es NATO-bővítés során három alkalommal is részt vett Clinton elnök és Al Gore alelnök megbeszélésein. 1990 márciusában jelen volt azon a találkozón az elnöki irodában, amely során id. George Bush, az amerikai külügyminiszter és a nemzetbiztonsági főtanácsadó fogadták Tőkés Lászlót, a romániai forradalom hőst. A kommunizmus bukása óta László több száz személyes találkozót szervezett a kárpát-medencei magyar közösségi vezetők részére a Fehér Ház, a Kongresszus és a külügyminisztérium döntéshozóival.

Személyes példája közvetlenül hatott a tágabb értelemben vett amerikai magyar közösség vezetőinek új nemzedékére. 1984 óta a HHRF 73, a világ minden tájáról érkezett gyakornokot fogadott New Yorkban és Washingtonban. Sokan közülük a jogvédelmet választották később hivatásuknak, de nincs közöttük olyan, aki ne emlékezne a Lászlóval folytatott, sokszor éjszakába nyúló beszélgetésekre, a történeteire, sajátos szokásaira, a belőle áradó jóindulatra és bölcsességre.

1991-ben a HHRF az Amerikai Magyar Koalíció társalapító szervezete lett, és László a megalakulás pillanatától a igazgatótanács és a végrehajtó bizottság állandó tagjaként szolgált. 1996-ban az Amerikai Magyar Református Egyesület (Hungarian Reformed Federation of America - HRFA) igazgatójának választották. 2008-tól az egyesület testületi elnökeként tevékenykedett, és ebben a minőségében 2011-ben sikeresen hozta tető alá a HRFA összeolvadását a GBU Financial Life biztosítótársasággal. Ezután 2013 őszéig László a HRFA utódszervezetének, a Kossuth Alapítványnak az elnöke lett. Ugyancsak elnökként vezette a 64 éve működő, New York-i Amerikai Magyar Könyvtár és Történelmi Társulatot.

László meghatározó szerepet játszott a New York-i Magyar Ház és a washingtoni Kossuth Ház, az amerikai magyar közösség e két emblematikus épületének a megőrzésében és fejlesztésében. Kezdeményezései a másfél milliós amerikai magyarság kulturális identitástudatának ápolását is szolgálták, többek között a 2012-ben általa indított ReConnect Hungary program, George Pataki, New York állam volt kormányzójának védnöksége alatt.

László a teljes magyar diaszpóra szervezetei között is tiszteletet érdemelt ki magának. A nyugati magyarság képviselőjében vett részt a Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) és a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumának (KMKF) ülésein. 1998 és 2002 között a Miniszterelnök pro bono külügyi tanácsadójaként szolgált. Munkája során őt és alapítványát számos díjjal tüntették ki: Kisebbségért Díj (1996), Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje (2001), az Amerikai Magyar Alapítvány Lincoln Díja (2007), a Magyar Tudományos Akadémia Arany János érme (2011).

Hámos Lászlót gyászolja felesége, Erdélyi Hámos Zsuzsa; gyermekei, Júlia és Dániel; szülei, Hámos Ottó és Margit; testvére, Árpád, és számos családtagja az Egyesült Államokban, Európában és Ázsiában.

Továbbá búcsúznak tőle a HHRF igazgatótanácsának tagjai, Latkóczy Emese, Szekeres Zsolt és Józsa Péter, valamint számtalan munkatársa és ismerőse, akik az évtizedek során osztozhattak barátságán, élvezhették társaságát vagy részesülhettek munkájának, küldetésének gyümölcseiből.

Kegyelmet leróni szombaton, április 20-án 10-12 óra között a Barrett Funeral Home-ban (148 Dean Drive, Tenafly, NJ 07670. www.barrettfuneralhome.net) lehet. Ezt követi a temetés 13 órakor a Brookside temetőben (425 Engle Street, Englewood, NJ 07631. <https://www.brooksidecemetery.net/>).

Megemlékezésnek a New York-i Magyar Ház ad otthont egy későbbi, májusi időpontban.

Hámos Lászlót a Miniszterelnökség saját halottjának tekinti.

Hungarian Human Rights Foundation

Magyar Emberi Jogok Alapítvány

United States: 120 East 90th Street, Suite 5D, New York, NY 10128; tel: 1-212-289-5488; fax: 1-212-996-6268; e-mail: info@hhrf.org

Magyarország: 1255 Budapest, pf. 66.; tel: +36 20 507 3422; e-mail: zsigmond@hhrf.org

Romania: str. Moșilor 9., 400001 Cluj; tel: +40-735-445003; e-mail: mazs@hhrf.org

<https://www.hhrf.org>